

СТАНОВИЩЕ

*от доц. ВАНЯ ХРИСТОВА СТАМАТОВА, д-р по право,
професионално направление 3.6 Право, научна специалност
Международно право и международни отношения,
Бургаски свободен университет,*

Относно дисертационен труд на тема : „ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА СЪОТНОШЕНИЕТО МЕЖДУ МЕЖДУНАРОДНОТО И НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО НА ОСНОВА АНАЛИЗ НА ЧУЖДЕСТРАННИЯ И НАЦИОНАЛНИЯ ОПИТ“, разработен от РУСЛАН АМАНБОЛОВИЧ УРАЗАЛИН, докторант на самостоятелна подготовка по докторска програма „Международно право и международни отношения“ към катедра „Правни науки“ в Юридически факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

Със заповед № 861/15.11.2023г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ съм назначена за член на научно жури във връзка със защитата на Руслан Аманболович Уразалин.

Кандидатът за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ е представил дисертационен труд на тема: „Теоретико-методологически аспекти на съотношението между международното и националното право на основа на чуждестранния и националния опит“ с общ обем от 157 страници, като включва увод, изложение в три глави, заключение, списък с използвана литература. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Списъкът на използваната литература се състои от 118 заглавия на руски, немски и английски език, както и интернет ресурси. Дисертацията е много добре структурирана и отговаря на всички формални изисквания за обем и съдържание. В увода е аргументирана актуалността и значението на научното изследване, изведени са целите, задачите и научните методи, които са използвани в дисертацията, научната и практическата стойност на получените резултати, очертани са обекта и предмета.

Научният труд оформя обща теоретична представа по въпросите на разглежданата тема, провежда самостоятелно изследване на действащото международно и национално законодателство, отбелязва ключовите проблеми за Република Казахстан и предлага начини за тяхното решаване.

Амбициозната научно-изследователска цел на труда се състои в това, че представлява изследване, посветено на изучаването и систематизацията на теоретико-методологическите и практическите аспекти на съотношението между международното и националното право, посочване на особеностите при сключване на международен договор между различни субекти на международното право, а също така на влиянието на външно-политическата и дипломатическа дейност на държавите върху съотношението между националното и международното право.

В първа глава озаглавена **„Общи проблеми на съотношението между международното и националното право ”**, авторът аналитично изследва обективно-историческите основания на проблемите на съотношението между международното и националното право; методите за определяне на приложимото право (международното или националното) към договорите; субективния метод като основополагащ при определяне на приложимото към договора право; обективния метод в качеството на субсидиарен при определяне на приложимото към договора право.. Правилно авторът посочва, че автономията на волята на страните в сферата на договорните задължения изпъква като основополагащ метод за определяне на приложимото право. Съвременното законодателство на чуждите държави е утвърдило автономията на волята на държавата в качеството на основополагащ метод за разрешаване на въпроси на колизия в сферата на договорните задължения.

. Напълно резонно докторантът аргументира, че съгласието на страните за избор на право трябва да бъде изразено или се подразбира

непосредствено от условията на договора и от обстоятелствата по делото, разглеждани , като едно цяло. Специално внимание в главата е отделено на принципа на най-тясна връзка с казахстанското законодателство и използването му единствено в онези случаи, когато е невъзможно да се определят характерните показатели, и затова той служи за допълнителна мярка.

Втора глава представя взаимодействието и взаимовлиянието между международното и националното право и юридическите и техническите аспекти на тяхната интеграция. Вниманието на читателя е насочено и към юридическите и техническите аспекти на включването на международното право в националните правни системи; правното регулиране на процеса на изготвяне на текста на международния договор; особеностите на приемането на текста на международния договор; начини на изразяване на съгласие за задължителността на международния договор.

Докторантът посочва, че практически всички процедурни моменти от подготовката на текста на международния договор се регулира на нивото на подзаконовите нормативни актове. Той предлага да се даде по-високо ниво на регламентацията на този важен въпрос, поне по отношение на ключовите аспекти на правното регулиране на подготовката на текста на договора. По негово мнение, това би могло да се постигне, като се включат съответните норми в текста на Закона за международните договори на Република Казахстан.

Трета глава е посветена на политиката и дипломацията в светлината на съотношението между международното и националното право. В тази част, авторът изследва влиянието на външната политика и дипломацията върху международното право и неговото развитие и се изследват основите на външната политика на Република Казахстан и международното право.

Руслан Уразалин прави коректен извод, че при предизвикателствата от системата на международните отношения, от изострянето на

конфликтите в различни региони, глобалната цифровизация и другите сложни обстоятелства, идва неизбежността на трансформацията на предишните подходи на държавите към международното сътрудничество . Следва да се подкрепи застъпеното от автора разбиране, че нормите на международното право при взаимодействието си с националното право не само променят нормативното съдържание на вътрешнодържавната правна система, но също така въздействат на всички нейни компоненти – съвкупността от правни норми, правоотношения, правна дейност, като цяло, правно съзнание, правна идеология.

В труда е изведена препоръка по аналогия с други държави да се установят тесни интеграционни връзки с външнополитически структури на Казахстан в формата на консултации, експертни заключения, привличане за работата в съвместни комисии по тези или онези значими проблеми на международното право. С оригиналност се отличава специалната методика за определяне на приложимото за международния търговски арбитраж право и обоснова ползата от нейното прилагане в ситуации, когато арбитражите са задължени да прилагат най-подходящите по тяхно виждане колизионни норми, и тя включва последователно използване на редица методи.

Безспорно следва да се приеме, че авторът е успял да се справи с поставените задачи, успешно да аргументира становищата си в разработката и с това да постигне научни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Разбира се, към труда могат да се отправят и критични бележки, такива са някои повторения или неточности, които могат да бъдат избегнати, но те не омаловажават качествата на представената научна продукция.

По структура и съдържание авторефератът отговаря на установените изисквания – пълно и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Считам, че с труда си Руслан Уразалин е изпълнил изискванията на чл. 6, ал.3 от ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Във връзка с гореизложеното, ще гласувам „положително” за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на Руслан Аманболович Уразалин по професионално направление 3.6 „Право”, докторска програма „Международно право и международни отношения”.

02. 01. 2024 г.

Член на научното жури: /доц. д-р Ваня Стаматова/